

VZPOMÍNKY NA OSUDOVÝ ROK 1945

VYHNÁNÍ Z VLASTI

DÍL PRVNÍ

Od dubna 1945 až po předvečer vyhnání z Liberce (Reichenberg)

Napsala Helene Schmid-Leubner
Poznámky pod čarou připojil Hans Schmid, v textu zvaný „Hansi“
Překlad z němčiny

Duben 1945

Byli jsme dnes v Harcově (Harzdorf) sázet brambory a fazole. Kdo je bude sklízet? Z dálky je slyšet hřmění děl. Kde asi Rusové mohou být? Co nás ještě čeká? Všichni lidé jsou zkroušení, nikdo neví, co přinese příští den. Doma se zapíná rádio, poslouchá se nepřátelský rozhlas a s úlekem se dozvídáme, jak ruská fronta postupuje pořád blíž. Zpráva vrchního velitelství wehrmachtu už nepřináší pravdivé informace. Dunění střel nám ale říká vše.

Zdá se, že nás obkličují čím dál víc i na západě a východě. V továrně na zpracování spirálových pružin Richter, kde musím vykonávat válečnou službu, mi chce jedna kolegyně, jejíž sestra pracuje v meziměstské telefonní ústředně, zprostředkovat ještě jeden rozhovor s tatínkem.¹ Slibuje mi, že mě spojí s Inomostím (Innsbruck) po osmé hodině večer, ale v předpokoji tety² čekám až do dvou hodin v noci. Opakovaně dostávám příslib, ale spojení se jí už nepodaří navázat. Nepřítel tedy obsadil vše už i tam. Teď je i tato naděje zmařená a o našem tatínkovi se už nic nedozvíme a on se nedozví nic o nás! Teď přibyla ještě tato velká starost: Co se v Inomostí (Innsbruck) stalo? Jak se mu asi vede? Je ještě na živu?

Rusové se pořád blíží. Vratislav (Wrocław/Breslau) obklíčená, Lehnice (Legnica/Liegnitz) padla. Sedíme nad mapou. Události se valí jedna za druhou: Rusové se pořád přibližují, Berlín pod těžkou palbou, vůdce „padl“!! Domeček z karet se bortí, šušká se o příměří. Pořád ještě doufáme, že tu budou Američané dřív než Rusové a že obsadí naši zem. Ale to vše byly jen mylné závěry. – Počítáme kilometry. Kdy budou u nás? Co dělat? Člověk je vůči všemu úplně bezmocný. Dny ubíhají, v noci duní střelba! Je jí slyšet čím dál zřetelněji.

8. květen

Slunce, teplé květnové slunce, mladá zeleň bříz, cvrlikající ptáci, ale rachotící auta, letadla, vystrašení lidé, kteří pohřbili šestiletou naději. Je tu prázdnota, která se vznáší v ovzduší, a z té

¹ Otec byl povolán jako poručík pěchoty v záloze (z první světové války!) a sloužil – po počátečním doprovodu vojenských oddílů při jejich přepravě do Itálie – od roku 1942 do konce války jako důstojník (kapitán) u velitelství wehrmachtu Hlavního nádraží v Inomostí (Innsbruck).

² Marii (Gruner-Leubner), starší sestře Heleny (Schmid-Leubner), jsme říkali prostě „teto“.

prázdnoty tu najednou vyrůstá strašák kruté pravdy. Všechno je to strašná pravda! Straničtí funkcionáři se ztrácejí v autech a nákladácích směrem na západ, také teta a Lotte sbalily své krámy a chtěly do Chebu (Eger). Zůstanu tak v domě s dětmi sama!! Její známí, se kterými chtěla jet, si to v poslední chvíli zase rozmyslí a tak zůstávají zase u nás.

Jedna událost stíhá druhou a dny jsou plné nesnesitelného napětí, na jehož propuknutí ještě pořád čekáme. Češi zase vtáhnou do Sudet bez boje, ale tentokrát bude jejich vláda ještě strašnější než v roce 1918!

Vše, co připomíná nacistickou dobu, bude zničeno. Knihy budou spáleny nebo se potopí do bazénu v „Zákaze“³. Musely by zaplnit celou knihovnu, protože ze všech vil se tam nosí koše, aby se knihy nedostaly do rukou Rusů a Čechů.

Na půdě se schovává stříbro, sklo, porcelán, starožitnosti atd. Hansi vše zatlouká prkny a zavěšuje střešní tašky, aby skrýš nebyla vidět. – Do „protileteckého bunkru“⁴ v zahradě, který u kompostu vykopali Hansi, Herbert a Werner, se schová naše celá zásoba vína ze sklepa, čerkešská⁵ šavle, válečná trofej mého bratra Ernsta z první světové války, k tomu dvě důstojnické šavle mých padlých bratrů. Kdo ty věci jednou vykope? Kdo bude pít to víno? V tom rozčilení se dělá tolik nesmyslných věcí. Nevím, zda je to dobré, nebo špatné. Kdo ví, jestli ještě nebudeme válečným územím, střelba hřmí stále blíž!

9. květen

Christl jela dnes ráno ještě vyučovat do Krásné (Schumburg)⁶. Já jsem byla ráno ještě ve městě. Všichni si myslí, že brzy přijdou Češi. Zprávy v rádiu jsou úplně zmatené. Mluvím ještě s panem Topschem⁷ a panem Kautským⁸ v ulici Schützengasse. Vzájemně se utěšujeme.

Rádio hlásí: „Od dnešní půlnoci panuje příměří!“ To zní pokojně a připomíná války dřívějších dob, jejichž hrůzy byly příměřím definitivně ukončeny. Tak to vypadalo také dnes ráno. Ticho, ochromující ticho, zatímco včera od Frýdlantu (Friedland) hřměla bez ustání děla. Christl se brzy vrátí z Krásné (Schumburg), krátce nás navštíví ještě Isoldin otec. Největší strach, který nás všechny paralyzuje, máme z toho, aby jen nepřišli Rusové. – A za hodinu už tu byli! – Seděli jsme zrovna u oběda (prosný nákyp s borůvkovým kompotem), když to rachotilo a bouchalo a my jsme poprvé v téhle válce utekli do sklepa. Hansi strhl duchapřítomně malého Hanno⁹ z jeho postýlky a nesl jej do sklepa. Lotte byla zrovna v mlékárně u rybníku Gondelteich, teta velmi rozrušená, zda se jí snad nic nestalo, konečně se udýchaná vrátila. Trude Eberhart, která šla zrovna vzhůru ulicí Goethestrasse, utekla taky k nám do sklepa. To vše se událo během několika málo okamžiků a nízkolétající letadla venku střílela kulometry a shazovala bomby i přes příměří!! Bomby spadly na vily Freiberg a Knobloch v ulici Bayerstrasse, podobně tomu bylo v ulici

³ „Zákazem“ jsme nazývali umělý čtyřhranný rybník obehnaný prkenným plotem pod kopcem Kaiserhügel (= Eichenhügel), který byl většinou hustě pokrytý okřehkem. Uprostřed byl rozdělený úzkou betonovou hrází na dvě stejné nádrže (dříve pro zásobování plavecké haly), kde jsme si jako děti často rády hrály.

⁴ Nejednalo se o opravdový bunkr, ale asi o 2 m hlubokou díru, kterou jsme do štěrku vyhrabaly my děti jako pochybný úkryt pro dvě skrčené osoby.

⁵ Čerkesové jsou příslušníci kavkazského národa. (Nepřesné označení lidí pocházejících ze severozápadního Kavkazu; pozn. překl.)

⁶ Krásná (Schumburg) je malá německá osada na česko-německé jazykové hranici, kde byla Christl (o 9 let starší sestra Hansiho) během války učitelkou v obecné škole.

⁷ Z obchodu s kávou na náměstí Gablonzer Platz (roh ulice Schützengasse).

⁸ Jeden z našich sousedů z ulice Goethestrasse.

⁹ Tehdy jednoroční chlapec, kterého adoptovala Lotte po zprávě o pohřešování manžela Hanse Natera (Krym).

Heinrich-Liebieg-Strasse a mnoha dalších místech ve městě. Tak na Liberec (Reichenberg) na konci války dopadly přeci jen četné bomby, byť jich zůstal předtím šest let ušetřen. Odpoledne vpochoďovali Rusové ulicí Kratzauer Strasse! V 15 hodin bylo město předáno Rusům s opětovným doprovodem rachotu a boucháním ze vzduchu! Nyní jsme, a celý německý národ, vydáni nepříteli. Strašná porážka ničí všechny naděje!

10. květen

Krásné májové dny, zářící slunce, v zahradě kvetou květiny! Christl dnes nad svou postel pověsila obraz, horskou louku plnou květin, dva seníky, kolem kterých vede cesta k lesu, zatím pod tmavomodrou oblohou Serles¹⁰! Zda tušila, že nás naše cesta zavede za touto horou? – Ulicí Bayerstrasse zarachotila sovětská auta s troubením a vlajícími rudými prapory. Rusové už ukazují, že jsou vítězi. U obchodníka s vínem Bergmanna v ulici Fleischergasse, který měl ve svém sklepe ještě 25 000 litrů vína¹¹, se bezdůvodně opili a pak slavili své orgie ve městě. Bohužel byla pravda vše to, co se za ty roky z doslechu vědělo.

11. květen

Hrůzné příběhy se množí. Ve městě se vraždilo, znásilňovalo, zatýkalo. Je to strašné a strach, že jednoho může už zítra potkat stejný osud, nikoho neopouští. Musíme být rádi, že bydlíme tak daleko mimo město a že nás to všechno nezasáhlo. A ve vysmívajícím se protikladu ke všemu přináší květen dny, jako málokdy v této době! Už opravdu není jednoduché, aby si v ní člověk poradil. Člověk tu sedí, každou práci, kterou započne, shledává beze smyslu a cítí se jako uvězněný, nikdo si netroufne ven. Rusové se ještě vybijí ve městě. Jak dlouho ještě, a přijde to taky na nás? Češi samozřejmě také hned vpochoďovali z protektorátu¹² a všude na sebe upozorňují.

Dnes zažila Lotte nemalý úlek, když stála s Hanno v náručí a s Hansim blízko brány do zahrady a obrovský ruský voják se dožadoval vstupu. „Voda, voda!“ křičel a rukou ukazoval, že chce pít. „Snad nechce hledat v domě vodku,“ zvolala Lotte rozrušeně. Hansi ale mýnil, že chce vodu a šel pro sklenici, aby vůbec nešel do domu. Když se s ní vrátil, vytrhl Rus Lotte z náručí Hanno a tiskl jej silně na své strniště, ale očividně jen z náklonosti, protože se spokojil s vodou a rozloučil se. Třeba měl doma také ženu a dítě, nebo si to přál! „No,“ mínila Lotte rozčileně, „třeba mě Hanno v náručí zachránil od znásilnění!“

15. květen

Dnes, šest dní po vpádu, jsme se odvážili jít poprvé do města. Jak málo bylo vlastně nutné, aby se obraz Liberce (Reichenberg) zásadně změnil. Červené prapory, bílé a bílo-červeno-modré, vlály všude. Lidé, kteří v těch posledních letech žili bůhvídkde, se najednou vynořili. Rusové, Češi, Francouzi, červené pásky na rukávech, bílo-červeno-modré mašličky a stužky! Jak jen může ta červená barva bolet do očí, když je užívána tímhle způsobem.

¹⁰ Serles, takzvaný „oltář Tyrolska“, je nápadná symetrická hora na jih od Inmostí (Innsbrucku).

¹¹ Údaj se zdá být příliš vysoký.

¹² Vnitřní, v podstatě česká část Čech byla v roce 1938 vyhlášena za protektorát a takto spravována.

Obchodníci jsou zaměstnání tím, aby podle předpisu odstranili německé nápisy ze svých obchodů. Horlivě se škrábe a přemalovává. Na náměstí ukazují cestu ruské ukazatele. Před radnicí se hromadí množství pochybných lidí – vyhýbáme se obloukem.

Dnes musí bývalí příslušníci domobrany zase strhávat protitankové zátarasy. Ale život jde dál! Tramvaje opět jezdí, i když s českými nápisy: Stojí tam jen „Lázně“ místo „Bad“, „Lidové sady“ místo „Volksgarten“, „Horní Hanichov“ místo „Oberhanichen“. Vystrašení lidé se opět pomalu dostávají ze svého pohroužení, aby si opatrně ujasnili novou životní situaci.

19. květen

Navzdory všemu dny ubíhají a časem si člověk zvyká na tenhle život, tohle přežívání bez smyslu a bez cíle. Až to pak zase jednou propukne, se vším výsměchem a vší neúprosností, okamžiky, ve kterých by dobře udělalo uchopit a na tisíc kusů rozbít tu velkou vázu jako Bismarck, a když už, tak o hlavu nějakého Čecha.

Němci musí nosit bílou pásku na rukávu!! Úředním jazykem je opět čeština. Kdo ji neovládá, musí si přivést tlumočníka! – Pro Christl to znamená, že musí oprášit své staré školní znalosti, protože i rozhlas je v češtině.

Letnice 1945, je to pryč. Gretl Plischke, Senta Czirnich a Liese Kahl¹³ byly u nás, aby se poradily, co mají dělat. Bez pracovní knížky to už déle nepůjde. Musí se ohlásit na úřadu práce, aby se nevystavily ještě jinému nebezpečí. Dnes tam byly a zítra musí nastoupit – umývat kasárny!! – Co to jsou za další starosti!!

24. květen

Tak se tam dnes vydaly – šest děvčat ze školních dob, a je dobře, že jsou zastoupeny tak hromadně. Při vší té hořkosti provozuje Senta šibeniční humor! – Starou vycházkovou holí musejí v kasárnách klepat matrace, koštětem a hadrem drhnout hory špíny! – Voják (?) stojí za nimi s bičem! – Denně musejí pak ještě na pracovní úřad, aby dostaly razítko, které opravňuje k „mytí kasáren“!!

Ostatní Němci na tom nejsou jinak. Život si teď často dovoluje v nemalé míře kousavý posměch. Muži domobrany strhávají protitankové zátarasy pod dohledem českých zelenáčů-darebáků, které museli ještě před několika málo týdny pod německým dohledem stavět zajatci. Pro realizaci jejich nenávisti a pomsty jim není nic příliš podlé. Na ty nejpodřadnější práce si zavolají celou německou inteligenci, pokud nenarukovala k wehrmachtu. Ředitel gymnázia Böhm a mnoho jiných si musí krátit čas zametáním silnic, jiní myjí záchody na nádraží a v kasárnách atd.

26. květen

Zvoněním na poplach u brány do zahrady se dožadovali vstupu čtyři muži české soldatesky, prohledávání domů kvůli zbraním!! Třásli jsme se po celém těle. Co tihle darebáci zase zamýšlí? Jak strašné, když je žena vydána úplně sama téhle sebrance. Se svými ruskými kulometry vtrhli dovnitř, trhnutím otevírají skříně, co se jim líbí, to dávají do kapes. Schovali jsme už hodně věcí,

¹³ Tři přítelkyně Christl ze školy.

ale to rozrušení, co ještě najdou a kvůli čemu budou ještě dělat potíže? – Tu najednou najde jeden takový hrdina v tatínkově nočním stolku koženou rukavici, která je na vnitřní ploše úplně červená. „Krev, krev,“ křičí a už mě chtějí podezřívat z vraždy. Naštěstí jim mohu ukázat ještě trochu toho červeného vosku na lyže, kterým v té rukavici tatínek voskoval svoje lyže. Běda, kdybych ten důkaz neměla. Hledali věci, aby mohli zatýkat. Kolik Němců už sedělo za mřížemi! Richard Leubner byl zatčen, protože se u něj na půdě našla malá dětská pistole (hračka)! – U nás dnes bohudíky už nic nenašli. Odtáhli do dalšího domu.

28. květen

Ing. Müller z Kaiserhügel chápe mé starosti o Christl. „Zaměstnal“ ji jako „pomocnou sílu“ u své firmy BBC. Chce teď jen teoreticky, jak je to teď právě jen možné, obnovit svou kancelář. Na kus papíru otiskl pro Christl razítko své firmy, u které je nyní podle tohoto papírku zaměstnána! Hlavní věcí ale je, že tohle razítko má u pracovního úřadu takovou váhu, že Christl vyřadili od mytí kasáren k zaměstnaným. Zatím by ji s tím razítkováním měli nechat v klidu. Teď putuje se svým novým šéfem, který každé ráno třikrát zazvoní, do jeho kanceláře do ulice Schückerstrasse vedle podloubí. Protože v téhle době nepokojů není pro oba nic na práci, může pozorovat nový život na našem náměstí. Já jsem v každém případě klidnější, než kdybych věděla, že byla v kasárnách.

29. květen

Všichni Němci, kteří se do Liberce (Reichenberg) přistěhovali po září 1938, musí opustit město do dnešní půlnoci s maximálně 30 kg! Všichni se shromáždili na náměstí Leipziger Platz. Zní to tak jednoduše, je to rychle řečeno, zabere to ani ne tři řádky a přece je to tak strašné pro ty, kterých se to týká.

Všichni jsme stáli u brány do zahrady, když odcházela rodina Kahrig od rodiny Mikulec naproti. Nabalení s velkou bednou odcházeli tihle vybombardovaní Berlíňané do nejistoty. Malý Jürgen se svou školní brašnou na zádech a s červenou čepičkou se vlekl nic netušíc, jako by šel na nedělní výlet. Samotná představa, kolik lidí musí opustit obtížně založený domov a jít vstříc troskám svých domů v Německu, je strašná. Potom jsme slyšeli, jak tyhle lidi hnali Češi přes hranice. Pěšky museli jít až do Žitavy (Zittau)¹⁴ a přenocovat venku.

30. květen

Opět domovní prohlídka!!

Šest chlapů té nejnižší sorty!! Zvoněním na poplach se dožadují vstupu, každý ozbrojen jedním ruským samopalem. Je to už na večer. Nejdřív chtějí vidět průkazy, pak hledají zbraně a schované muže, což je ale jen záminkou k drancování. Truhly a skříně otevírají trhnutím jako obvykle, ve skříně v předsíni najde jeden Hansiho opasek od uniformy HJ (Hitlerjugend, česky Hitlerova mládež). Mám strach, že na tom uvidí něco podezřelého, ale strčí opasek do kapsy. Hodí se jim vše. Poté, co prohledali celý byt, bylo už pozdě večer. Tu se řítí po schodech na půdu! Ve stejný okamžik sejdou zase dolů a křičí, že chtějí světlo. Christl a já musíme jít

¹⁴ Německé pohraniční město v Sasku, vzdálené asi 40 km severně od Liberce (Reichenberg).

s nimi nahoru. Christl jim rozumí, já ne. Nahoře mi je celá ta situace jasná. Domnívají se, že se v té staré skříni schovává esesák. Při jejich rachocení asi zavíklaly dveře skříně, a proto křičeli: „Světlo!“ a při tom byli pořád připraveni, že by ze skříně mohl někdo začít střílet. Se šesti odjištěnými puškami stálo šest mužů kolem Christl, která musela skříň otevřít a posvítit do ní svíčkou. Já jsem musela tomuhle divadlu přihlížet. Běda, kdyby pušky začaly střílet. Můj strach byl nepředstavitelný!

Po neúspěchu vytáhli z půdy Lottino kolo. Napumpovali ho, ale vzduch ucházel – tak se pánům nehodilo. S Christl se ještě bavili. Já nerozumím ani slovo, vidím ale, že je zlostí bez sebe. Dávám ji na srozuměnou, že má být zticha. „Ty si myslíš, že ještě někdy uvidíš svoje muže. Ty předtím všechny zastřelíme!“ Takhle křičeli, a proto není divu, že by jim Christl nejraději skočila po krku. Tihle chlapi, určitě teprve teď propuštění z nějakého vězení, se nenechají ničím odstrašit. Myslí si tahle společnost, že má dnes právo střílet naše otce, bratry a manžely, jen protože jsme Němci? – U tety vzali dvoje zlaté hodinky, které nepochopitelně neschovala lépe než v nočním stolku!

31. květen

Dnes se mají vydávat potravinové lístky! Musí se o ně tvrdě bojovat stáním v dešti před radnicí v trvání několika hodin. Nekonečně smutná je ta nekonečná řada lidí pod černými deštníky! Darebáci v ukradených, nebo lépe řečeno „ukořistěných“ uniformách, drží lidi v šachu, když jim přiloží pušku na prsa. Oni jsou pány, zdůrazňující to křikem a hrubostí. Pendreký mlátí dav, bezbranné, zcela bez ohledu na to, zda tam stojí mrzák, stará žena nebo dítě, třesoucí se před těmihle zvířecími chlapy.

Češi se oproti tomu do fronty postavit nemusí. Prochází hlavním portálem radnice, pyšní na své „vybojované vítězství“, škodolibě se usmívají nad tlačící se a bezmocnou řadou lidí.

Němci dostávají jiné potravinové lístky než Češi: bez masa, vajec a cukru. Mnoho jiného tu pro nás nezůstává. Češi dostávali během války stejně tolik jako my, určitě se jim nevedlo špatně, nemuseli obětovat svoje muže, žádný Čech nemusel narukovat, dobře vydělávali, ve své zemi, ve vnitrozemí Čech měli vždy víc potravin než my Němci v příhraničí. Ale ať se vybouří, základ, na kterém budují svůj nový stát, není zdravý a pevný a musí se dřív nebo později obrátit v trosky.

8. červen

Christl dostala spoustu nových úkolů. Se svým novým šéfem, který vždy třikrát zvoní, musí běhat od jednoho úřadu ke druhému, v podstatě dost nesmyslně. Nebo šéf přijde, že musí napsat česky dopis, se kterým si sám neví rady a který mu pak napíše na psacím stroji. Vůbec hodně lidí si teď neví rady, když se jedná o české noviny, které mají přečíst, nebo o zprávy z rozhlasu, kterým nerozumí a jejichž poloviční porozumění vede často k nejstrašnějším fámám. Náš soused ředitel Mühlner přichází každý den s novinami, které chce přeložit. Christl se přitom zase učí trochu ovládat jazyk. Chybí jí jen konverzace, pak by „povídala“ úplně perfektně.¹⁵ Na výuku češtiny by mohla dostat i veškerou mládež ze sousedství. Zdá se, že lidi zachvátila „posedlost učít se česky“,

¹⁵ Christl měla na gymnáziu až do začátku roku 1938, v době první Československé republiky, povinnou výuku češtiny, a proto se velmi dobře dorozuměla.

protože nyní vidí, jak jsou ztraceni, když neumějí ten neoblíbený jazyk, kterému se nikdo nechtěl učit. V knihkupectví Sollors jdou všechny staré ležáky českých učebnic na dračku. Zda se vše dostane taky tak rychle do hlav?

Panu ing. Müllerovi musí Christl do jeho sešítka každý večer diktovat množství frází. Herbert má dostávat hodiny, ale je tak nesoustředěný, že si nezapamatuje ani slovo. Čeština se mu vůbec nelíbí, nám všem za těchto nynějších podmínek taky ne. Hansi a Eva se věci věnují s velkou horlivostí. Píší své úkoly, jako kdyby byli ve škole. – Malého Franzla Novaka má Christl naučit číst a psát, stejně tak i malou Dorku snachy paní Möldner.

Činností se tak člověk oklamává, aby neviděl to, co je tak nepochopitelné, nedozírné a často tak nesnesitelné.

Dnes odpoledne musela Christl vystát opět několik hodin u policie v ulici Laufergasse, protože byl formulář vyplněn nejprve v německém jazyce, a z toho důvodu je neplatný. Proto musí německé obyvatelstvo zase jednou čekat hodiny.

10. červen

Protože autobus zase jezdí do Krásné (Schumburg), odvážila jsem se včera jet jednou nahoru s Christl. Kam dříve jezdila třikrát až čtyřikrát týdně, tam byla nyní nebezpečná cesta. Na pohled je to ta stará Krásná (Schumburg), i když Rusové drancovali. Češi se tady měli chovat ještě docela slušně. Ani ostatní šikanování ve městě se na vesnici nijak příliš neprojevuje. Ale je tu i něco, co uvnitř naráží na místo, kde to pořádně bolí.

Je tu pekař Ulbrich, který se i přes své těžké zranění moří, aby svou levou rukou pekařství zase rozjel. Jeho žena a děti dělají od rána do pozdního večera a pak jim Rus odnáší pytel mouky za pytle, protože za to dole v české části¹⁶ dostane pálenku!

Školní třídy jsou zamčené. Kdo to asi udělal? – Zřejmě česká učitelka slečna Knihová, resp. „národní německá učitelka“, kterou byla, dokud to bylo výhodné. Poté, co se ale lépe vyplatí ukázat svou skutečnou povahu a vyzdvihovat se jako Češka, chodí teď s červeno-bílo-modrou mašličkou na prsou, nechá se zaměstnat novým státem a chová se konečně tak, jak jí to bylo dáno od narození. Celou válku se snažila být Němkou, teď se točí po větru. Možná tímhle způsobem získá víc špeku a chleba, ale méně vážnosti.

Christl už do své třídy nesmí, ke všem svým věcem, které jsou zamčené ve stole. Také vedoucí učitel nesmí ani do své kanceláře, ani do tříd. Slečna Knihová začíná zítra s vyučováním v měšťance, kde se bude jejich 25 dětí cítit asi trochu opuštěně.

U rodiny, kde bydlela Christl – také všechno vystrašené obličejí, které pohlížejí na budoucnost se strachem. Autobusem jedeme zase zpátky, přes samý německý majetek, německé domy, statky a továrny, vytvořené německou pílí. Najednou vyvstane celá ta absurdita myšlenky vypudit odtud nás Němce, vyhladit nebo vyhnat nás od veškerého majetku, aby se udělalo místo pro Čechy. Tak, jak si to národ představuje, jen tak se jim to nepodaří. Aby si na tom jenom nevyhlámali zuby!

11. červen

Dnes je neděle, o které by si s radostí vyšli mladí i staří, zvláště při takovém pěkném počasí jako dnes. Ale ulice jsou liduprázdné, je tu hrozivé ticho. Dnes budou moct Češi nerušeně uspořádat

¹⁶ „Českou částí“ je myšlena česká oblast za jazykovou hranicí.

své shromáždění. A přesto se zdá, že se bojí, že jim z nějakého zákoutí může hrozit nebezpečí, protože velkým kontingentem uzavírají velké části města. „Zpááátky!“ zní nic netušícímu chodci v ústrety a zbraň připravená zasáhnout míří hrozivě na hrudník. Nemusí se obávat, že se postavíme do ulic a budeme vzdávat hold jejich shromáždění.

12. červen

Dnešní den nám přinesl zase jednou domovní prohlídku, tentokrát policejní. Další prohlídka, pro změnu hledání fotoaparátů a dalekohledů! Každá skříň, každá zásuvka je převrácena naruby, ale bez úspěchu. Jak si člověk oddechne, když jsou ty falešné obličejy zase pryč.

13. červen

Každý den přináší nějaké překvapení. Při každém zazvonění, které se neděje v dohodnuté, přívětivé formě dvakrát nebo třikrát, nýbrž jen jednou, zato ale jako na poplach, zažije člověk ne zrovna tichý úlek a řítí se nedůvěřivě k oknu, aby se za záclonou nanejvýš opatrně nejdříve podíval dolů. Elektrické cuknutí při pohledu na uniformu nastane pokaždé stejně. Právě jako před chvílí. Zvonění jako na poplach – několik Čechů NSKK¹⁷ v souladu s ukradeným uniformátem. Zahlédli Christl u okna a dožadovali se bouřlivě vstupu. Christl je bez průkazů nechtěla vpustit. Vždy nám tlumočí – tu křičeli: „Otevři, otevři!“ a mávali hrozivě svými puškami. Chtěli odvést lidi na práci. Christl měla štěstí, protože bylo teprve půl druhé. Když uviděli Christl, mysleli si, že je tou správnou osobou, kterou na práci můžou odvést.

Naštěstí měla průkaz národního výboru¹⁸, jehož razítko působilo divy. Museli se tedy stáhnout, ale jeden namítnul, proč je doma? Okolnost, že člověk potřebuje oběd, pro něj byla pochopitelná. Při tom rozhovoru mě zřejmě úplně přehlédli. Já bych žádné razítko ukázat nemohla. Mně ten úlek a to rozčilení stačilo a oddechli jsme si, že to ještě jednou dobře dopadlo. Jak dlouho ještě? Lottte měla jít taky do práce, přestože měla v náručí to malé dítě. Pohybem, jak by to s malými dětmi udělali esesáci, nechtěli dítě uznat jako důvod. Tetu chtěli hnát do práce bičem. Když jim pak Lotte řekla, že je nemocná, nechali ji přeci v klidu až do odchodu.

14. červen

Londýnský rozhlas a české noviny plné nenávisti přináší denně opětovné zprávy, jak postupuje vyhoštění sudetských Němců, nebo lépe řečeno čistka hraniční oblasti. Vyhoštění se týká všech, kteří již před válkou nebo během ní nepracovali proti nacismu a pro obnovu České republiky. Který dobrý Němec by něco takového dělal? Jako zvláštní milost bylo dnes uvedeno, že ti, kteří se ničím neprovinili, si mohou s sebou vzít 30 kg!

¹⁷ NSKK = Nationalsozialistisches Kraftfahrerkorps (Nacionálněsocialistický motoristický sbor), jeho členové měli žluté uniformy, které zčásti ukradla a užívala Revoluční garda.

¹⁸ (Ústřední) revoluční národní výbor = (Zentraler) revolutionärer Nationalausschuss

Denně se zavírají německé obchody, přejímané českým Konzumem. Němečtí majitelé jsou vyhazováni a nedostanou za to ani halíř. Pan Topsch chodí kolem svého obchodu a na své životní dílo se smí dívat jen zvenčí!!

Denně k tomu přibývají další obchody. U Havelky je už taky zavřeno. Denně jsou ale také vyhánáni a odváděni lidé ze svých domovů.

Češi se stěhují do nového vlastnictví ze dne na den. Městské domy nejsou tak atraktivní, ty doposud ušetřili, zase se o to více vrhají na vilové čtvrti. Tu přicházejí: krejčí, hudebníci, číšníci, tanečnice a jiní. Ti všichni chtějí od teď bydlet ve vilách. Vybírají si ty nejhezčí. Když jim takový dům jednou padne do oka, neoddechnou si, dokud jej nezískají. Často je vidíme, jak táhnou ulicemi a odhadují a vybírají, jaká vila by asi byla ta nejlepší. Kam to všechno povede?

15. červen

Už zase nové překvapení, zcela postačující, aby člověk považoval život o další stupeň za zbytečný.

Včera se opět hromadně zatýkalo a, co ten dojem ještě zesílilo, u samých známých! Celá ulice Hoffmannstrasse – rodina dr. Rittera, Löffler, ředitele Grimma, prof. Schramma, dr. Demutha a mnoho dalších. Vyhánáni ze svých domů v jednu hodinu v noci si nemohli vzít s sebou nic, nebyli téměř oblečení, do tábora nebo do kasáren, neví se. To byly dnešní Jobovy zvěsti!

Rozhlas po drátě přináší ještě horší zprávu! Všichni činovníci a pověřenci NSDAP¹⁹, SdP²⁰ atd., dokonce NSV²¹, až k dobrovolným pracovníkům Německého sportovního svazu, BdD²², Školního spolku atd. musí opustit státní území do zítřejšího poledne s třicetikilovým zavazadlem, ale bez cenností. Klíče od domů musí být odevzdány!!

Může zůstat takový zločinný úmysl nepomstěný? Zvířata taková nejsou, ne ty nejhorší šelmy, protože loví jen, když mají hlad. Toto ale není hlad, tohle je lačnost po majetku a penězích, krvelačná pomstychtivost, nevýslovná nenávisť, která plane neméně nyní také v našich srdcích. Vyhnali jsme my Čechy z jejich vlasti, vzali jsme jim jejich domy a veškerý majetek, když jsme se v roce 1938 dostali k Německé říši? – Neměli bychom jít, nikdo! Měli bychom jim přese vše ještě ukázat zuby. Měli bychom je vyzvat, aby nás postříleli. Co nám už záleží na té trošce života? Možná by to chladnokrevně udělali, možná by se i zarazili a něco by přehodnotili? – Ale jak bychom se měli bránit? Mladí muži schopní obrany jsou někde v zajetí nebo mrtví. Zůstali tu tedy hlavně ženy, děti, váleční invalidé a starší lidé, všichni beze zbraní. Češi si tedy vybrali nejzbabělejším způsobem právě onen okamžik, aby se zbavili Němců, kdy nelze očekávat ozbrojený odpor. – Po dlouhé době sem domů třeba přeci jen přijdou muži, kteří plní naděje očekávají shledání se svými milovanými. Ale budou tu zavřené dveře, české obličejce za okny jejich bytů, žádná stopa po ženách a dětech, po tom, co jim stálo za to, že chtěli přežít konec války – touha po domově. Může být svět tak špatný, tak nekonečně špatný? Slunce jako vždy zapadlo mírumilovně za Ještěd. Za celý ten den určitě vidělo dost hoře. Tu cvrlikají ptáci svou večerní píseň, v zahradě voní jasmín... Kde budeme, až budou na stromech viset červená jablka, až ptáci potáhnou na jih a první sníh pokryje zem? Je těžké věřit ještě v život...

¹⁹ Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá dělnická strana)

²⁰ Sudetendeutsche Partei (Sudetoněmecká strana)

²¹ Nationalsozialistische Volkswohlfahrt (Nacionálněsocialistická lidová péče o chudé)

²² Bund der Deutschen (Svaz Němců)

16. červen

Dnes byl zkonfiskován Seidlův dům. Pan Miculec a Ruth musí ještě dnes ze svých bytů, protože se u něj našel nějaký obrázek v jedné uniformě, Ruth má oproti tomu za muže říšského Němce. Opět kontrola domů kvůli velikosti bytů, členství ve straně... Tak to jde den za dnem, bez konce!

17. červen

Začínáme balit kufry, musíme počítat s tím, že se každou hodinu octneme na ulici. Zavazadlo o váze 30 kg. Co už do něj člověk dá? Člověk je také nervově hotový, že není schopen obsáhnout žádnou rozumnou myšlenku. Všechny cenné věci jsme schovali a zatloukli.

Poslední dny udolávaly zle mnoho lidí, tak zle, že se jim život už nezdál životaschopný, že hledali útěk na lepší věčnost. Najednou to na člověka dopadne, že neví kudy kam. Až tam může člověk člověka dostat! Rodiny Birner, Steidler, Simon v ulici Goethestrasse – ti všichni už nejsou! Malá jiskřička naděje propůjčila nedělnímu večeru přeci jen přívětivější ráz. Šuškal se, že s Čechy něco není v pořádku. Prahu měli obklíčit Rusové, národní výbor měl být odstraněn, ano, dokonce Beneš měl být svržen!! – S ochotou beznadějnosti se lidstvo ihned chytalo téhle nitky nemyslejíc na to, že se při silném tahu může zase přetřhnout. Byla to jen jedna injekce a její účinek už zase pominul.

19. červen

Po včerejším nezvykle klidně proběhlém dni to dnes opět uhořelo. Prohlídka bytu – český voják a nevyzrálý, drzý usmrkanec. To označení na něj sedí! Naše ložnice je zkonfiskovaná pro dva důstojníky, kteří přijedou dnes odpoledne. „Ručíte za to, že bude pokoj vybaven veškerým komfortem!“ utrhl se na mě. „Zabráno“, bylo napsáno na dveře, a pak zase odtáhli. Člověk nic nemůže dělat, ale nejraději by těm chlapům skočil po krku! Tuhle kontrolu nám už avizovala rodina Breuer, tak jsme ty druhé pokoje uvedli rychle do největšího nepořádku: Obrátili jsme koberce, židle postavili na stůl atd.; jinak by nám toho zabavili určitě ještě víc.

21. červen

Tak mě přeci jen dostali! Když jsem šla dnes ráno k pekaři Mlejnkovi pro chleba a vracela se ulicí Bayerstrasse, vrhli se na mě najednou dva chlapi a požadovali pracovní knížku, kterou jsem neměla. Protože neumím česky a protože jsem neměla při ruce ani výmluvy, nezbavila jsem se jejich společnosti a odtáhli mě do veletržní haly k jinému velkému hrdinovi, který mě tam chtěl hned nechat. Když jsem mu vysvětlila, že musím donést svým dětem domů chleba, nechal mě jít pod podmínkou, že musím přijít ve 13 hodin, jinak že mě nechá předvést. Musím tedy kousnout do kyselého jablka. Gerta Kind je už také ve veletržní hale. Včera ji zadrželi, když šla pro mléko. Kdo nepřijde, ten je odveden z domu. Tak tedy nástup, vyčistit municí, čistit děla! Christl a Hansi jsou tímhle novým sekýrování úplně vyděšení. Jak rádi bychom pracovali, ale za jiných, slušných podmínek, se smyslem pro cíl, ale ne s bičem za zády. Budu tam sedět jako na jehlách, protože co se zatím může stát doma s dětmi? V bytě máme ještě taky ty nocležníky. Oba důstojníci se zdají být ale trochu slušnější.

S těžkým srdcem tak nastupuji svou službu ve veletržní hale ve 13 hodin. Objevují mnoho známých tváří, všichni musí čistit municí a patrony od rezu, malé a velké, pak je hezky skládat do bedny. Pak mě voják odvelel s Gertou Kind do staré kasárny pěchoty, kde musíme obě pro dělo. Oproti potvrzení na papírku je nám vydána ta obří věc a teď se s našimi chabými silami pachtíme, abychom to monstrum přenesli do veletržní haly. Gerta si naštěstí udržela trochu humoru, mě téměř tekly slzy. Jak se na nás všichni s jízlivým úsměvem dívali – na nádvoří kasáren a na ulici! Po rovné cestě jsme tu těžkou věc tlačili pomalu vpřed, ale teď u Ullrichovy vily cesta pokračovala z kopce. Co uděláme, když se nám odkutálí nebo nás obě převálcuje? Stojíme tak vpředu se vši silou. Jaké rozrušení, zda se nám dělo nevysmekne. S mobilizací všech našich sil máme přeci jen úspěch; určitě jsme měli anděla strážného.

Našemu „pánovi“ jsme to dělo předložili a museli čistit to monstrum, které překypovalo špínou. Kdo ví, na jakém poli jej němečtí vojáci nechali stát a páni Češi jej odtáhli jako válečnou kořist. Večer v šest hodin můžeme jít domů. Co po nás bude chtít „pán“ zítra? Co se bude dít doma?

22. červen

Dnes musíme z kasáren přinést staré hadry. Celý sál tam byl plný takových pokladů, roztrhaných uniforem, dek atd. Tím jsme měly pořádně čistit municí a děla. Poslední jsme měly rozložit, ale jak známo nemají o tom ženy ani potuchy. Náš „pán“ přivedl dva Lotyše, kteří to museli udělat. Když tu dělo stálo zase hotové, to se divil: „Připravené ke střelbě, opravdu připravené ke střelbě!?“ Byl velmi ohromen svými poslušnými pracovníky a pronesl dokonce výjimečnou řeč. Německy uměl jen pár slov, ale to stačilo, aby všem vysvětlil, že je nejdobrotivějším pánem, ale jen pokud budou jeho ovečky poslušné. Lámanou němčinou pronesl: „Budete hodní, on přinese jídlo, menáž. Všichni pak budou dobří kamarádi! Tedy lepší je poslouchat, protože on je zodpovědný. Když neposloucháte, zavře vás. Tedy lepší poslouchat, než aby vás nechal zavřít.“ Logika tomu chlapovi v žádném případě nechybí. Vedle nás tu stojí také množství těžce zraněných, jednorukých, lidí s amputací, kteří musí také dělat tuhle produktivní práci a to po šest letech válečné služby. Různé šrouby se překládají z jedné skříně do druhé, stejně tak i patrony. Ukládáme je a opakovaně otíráme, aby byly státu bezvadně k dispozici a my abychom zabíjeli čas! Co jen chtějí, tenhle národ Čechů, touhle prací, takovou organizací chtějí vybudovat nový stát? Vše, co začnou, je tak hloupé, tak nerozmyšlené, zato ale prodchnuté slepou nenávisí. Bývalý skladník nebo čistíč bot tu cítí moc, kterou může neomezeně vykonávat. Může poroučet, stal se pánem, vše mu je podřízeno, i když je to jen malá vzdělaná společnost čistíčů děl!

Tahle ironie, se kterou se dnes člověk setkává na každém kroku! – Tady je odvoz odpadků – a k němu je přidělen gymnaziální ředitel Böhm!! „Civilním zaměstnáním jsem jen malý ředitel gymnázia,“ říká, „ale u Čechů mi bylo přiděleno tohle čestné povolání!!“

26. červen

Přinejmenším je vidět, že funguje a existuje nějaká československá pošta: Nový poštovní doručovatel s kloboukem a vousky přináší Němcům dopisy, podrží jim je pod nosem, aby viděli odkud jsou, aby je pak s uspokojeným výrazem zase hned schoval, protože je nám Němcům nesmí vydat!! Člověk by to považoval téměř za nemožné, kdyby dnes Christl nedržel pod nosem dopis od tety Emmy²³, aby nato při vědomí o svém ušlechtilém činu a přes prosby a námítky

²³ Emmy Leubner, městská knihovnice v Chebu (Eger), svobodná sestra Heleny Schmid-Leubner a Marie Gruner-

Christl i s dopisem odešel! Ano, v československém státě je možné všechno! Jestli byly takové věci podepsány na chartě o světovém míru? Byla to alespoň známka života Emmy. Víme, že žije, nevíme ovšem, jak se jí vede!

27. červen

Isolde Vater²⁴ je pryč!! Dnes přinesla její teta ještě pár řádek pro Christl. Je to zase strašná rána. Uvidíme ji ještě někdy? Na její věrnosti a přátelství mohl člověk vždycky stavět. Rodiny Vater je nám strašně líto, ale copak víme, jak dlouho ještě budeme moct zůstat my?

Zpráva, že je Isolde pryč, na jednoho doléhá jako posel nejistého osudu, který nás dnes ještě jednou minul, příště ale už může udeřit zrovna tak silně. Rádía se mají do zítřka odevzdat, na druhé straně se má denně poslouchat rozhlas po drátě, zda se pro obyvatelstvo nevydá nové oznámení.

Byty, které jsou větší než jeden pokoj a kuchyně, se musí nahlásit na bytovém úřadě, ale ten je zavřený!! Přesto, kdo nenahlásí, tomu byt seberou! Taková nová nařízení se pro obyvatelstvo vydávají denně.

Dnes bylo odsunuto zase 2 000 lidí. Isolde byla asi mezi nimi. Museli se shromáždit u střelnice. Jaké budoucnosti jdou vstříc? Ale v zahradě kvetou růže...

29. červen

Dnes je svátek – Petr a Pavel! Češi jej ale využívají, aby hnali Němce zase do práce.

Dnes ráno jsme zase zažili několik minut rozčilení. Jeden opravdu hrozný chlap chtěl nejdřív odtáhnout tetu. Když mu pak ale Lotte vyložila, že je teta nemocná, přece jen od svého záměru upustil. Místo toho chtěl vyhnat Lotte bičem, kterým už nebezpečně mával. Na omluvu, že má malé dítě, jen odvětil: „Němci na to nebrali žádný ohled, i když bylo dítěti třeba jen jeden měsíc!“ Pak ale přeci jen odtáhl.

Tenhle způsob, jakým s námi jednají, s bičem a se škodolibým výsměchem, je to, co jednoho opakovaně štve proti těmhle bestiím, které chtějí být lidmi!

6. červenec

Zase už uplynul jeden týden. Dál jsem ve veletržní hale, pořád v nesmírném strachu, co se zatím stane doma! K jídlu také nic není. Dobře, že máme ve sklepě alespoň brambory a jablka od rodiny Harzdorf.

Neustále nové Jobovy zvěsti nás ještě více matou a znervózňují více, než už jsme. Čím dál víc nerozhodní a bez veškeré naděje. Rodina dr. Breuera teď vykoumala projekt! Přes den tam chodí neustále lidé a „dobří známí, pacienti“. Radí se, přemítají a nejnovější a nejúděšnější fámy se pak dostávají až k našim uším! Ale čemu z toho má člověk věřit? Ale do jednoho projektu jsme byli zataženi, vyvoleni víc než důstojně.

Leubner.

²⁴ Přítelkyně a kolegyně z práce Christl

Včera u nás byly Grete²⁵ a Eva Breuer a tím nejslavnostnějším šeptavým tónem nám oznámili, že bychom mohli mít možnost dostat se do Rakouska, a sice do Kufsteinu, se všemi našimi věcmi, dokonce i s nábytkem. Tento transport má vést vězeň koncentračního tábora a je k němu připuštěno 15 rodin. V Kufsteinu má být zajištěn domovní list včetně zajištění existence. Zapotřebí má být jen rozhodnutí k této expedici!!

Dnes jsme mluvili s tím pánem, který bydlí u rodiny Sollors. Ta věc zní tak fantasticky, zdá se, že neexistují žádné překážky a každá námitka se již předem odsouvá stranou, takže se ta věc, provedení celého plánu a jeho zdar při dalším přemítání, zdá čím dál víc nereálná. Rodina Breuer tak o té věci nesmýšlí. Breuer²⁶ je zcela přesvědčený o tom, že je jediným správným řešením zavčas odejít, když už, tak do Rakouska, o to lépe. A jeho rodina má stejný názor. On a Hans jako lékaři určitě najdou práci a výdělek. Pokud by nábytek na místo přece jen nedorazil, jak slíbeno, zachránili bychom přesto určitě ještě víc, než když nás jednoho dne vyženou na ulici s třicetikilogramovým zavazadlem, poženou nás přes hranici bůhví kam. Možná je to pořád ještě lepší začínat v Rakousku od začátku, než vlastnit tady něco po nějakou dobu, ale s neustálým strachem, že to jednomu mohou vzít v kterýkoliv den nebo kteroukoliv hodinu. Na druhé straně, pokud jednou budeme muset opustit vlast „humánním způsobem“ podle konference tří mocností a pokud nás usídlí a naženou do práce někde v Rusku – takové fámy kolovaly taky – pak by bylo samozřejmě lepší, abychom šli pryč za předpokladu, že pan Strunz sleduje čisté cíle. Zcela důležitou otázkou právě je, co si o něm můžeme myslet, z jakých pohnutek takové akce zajišťuje. Dnes jsme zažili zase překvapení. Teď musí chodit pracovat i Hansi – 9 hodin denně! Do firmy Bill & Co., házet písek, skládat cihly, nosit prkna, to všechno za žebrácký plat 30 říšských feniků na hodinu²⁷. A především při téhle těžké práci nic na jídlo. V poledne a večer přijde domů, hladově se dívá po něčem k snědku. Co výživného mu už mohu dát? My Němci toho na lístky moc nedostaneme. Vrhne se na studenou bramboru, od včerejšího dne chroustá jeřabiny ze zahrady, sní jich celé trsy. To nejhorší pro matku je, když svým dětem nemůže dát jídlo, aby se nasýtily. Ta práce musí být strašně jednotvárná. Je pořád úplně potichu a zničený, když přijde večer domů, ačkoliv nic neříká. Ve svých 14 letech by potřeboval vydatnou stravu.

14. červenec

Když jsem dnes s Gertou Kind přišla z veletržní haly domů, byla ulice Goethestrasse na nohou. Včera obtěžoval bývalý ukrajinský zametač ulic, nyní zřejmě povýšený na vedoucího údržby silnic, od domu k domu s rozkazem, že během tří dní musí být vyčištěny a vyplety chodníky až k obrubníkům. Všichni sousedi nyní škrabou, aby udělali radost pořádkumilovnému státu. Co jim také zůstává jiného, když se za nimi stojí s karabáčem?

Oba naši nájemníci v ložnici byli přeloženi a od té doby bohudíky už nic jiného nepřišlo. Zato u Lotte ubytovaly dvě „dámy“, jednu ruskou a jednu českou. Ruska byla partyzánkou, teď

²⁵ Paní Grete Breuer je rozená Sollors. Rodina dr. Rudolfa Breuera s dětmi Evou a Hansem bydlela v „domě Sollors“ vedle nás v ulici Goethestrasse.

²⁶ Grete říkala svému muži vždy jen Breuer.

²⁷ Brzy jsem ale musel pracovat až do vyhnání na zasypání (proč asi?) severního východu štoly v hoře Kammerberg (odhazování zeminy lopatou, vývoz koleček se zeminou do kopce). Takzvaná „protiletecká štola Kammerberg“ byla vybudována v posledním roce války a procházela pod dolní ulicí Beethovenstrasse lehkým stoupáním k ulici Heinrich-Liebzig-Strasse. Při letecké výstraze jsme museli běžet do této štoly z naší zbylé vyšší třídy (90 % školy sloužilo jako lazaret!). Štola probíhala přibližně pod plochou výstavišť, na které pak Češi zřídili tábory, kterými jsme pak všichni prošli.

elegantní, solidní kostým na míru, červeně nalakované nehty, k tomu hlas, který by mohl velet tlupám Revolučních gard²⁸. Předběžně pojedou na 4 dny do Prahy, protože „tady není žádné jídlo“. Nelze však říct, že by Češi hladověli. „Pán“ ve veletržní hale sedí u obřích knedlíků s cukrem a skořicí, u guláše, vanilkového pudinku, denně má půlku chleba a dostává ještě příplatek za těžkou práci, protože si denně přesedne z jedné židle na druhou!! Obdivuhodné! Češi od vedle u rodiny mají stát na okně lahve s mlékem v celých řadách, jeden litr na osobu a den! Přichází s plnými sáčky třešní a Němcům plivou pod nohy velkým obloukem pecky! Nemají dost a co máme my?

Do Schanzbergu přišel jeden a zkonfiskoval bobule a zeleninu jedné zahrady, protože na ně dostal chuť. „Z téhle zahrady se už nesmí nic trhat,“ nechal oznámit! Manželské páry dr. Pfeifer a Steidler, rovněž ing. Simon se definitivně rozloučili s tímto světem. Mnohým se to teď zdá být nejlepší, protože si prostě už neumí představit lepší budoucnost. Liese Rotter, kamarádka Christl ze školy, byla s celou svou rodinou zavražděna ve svém bytě v Rochlicích (Röchlitz).

A tahle zatýkání! Rodiny Kretzers, dr. Pochmann, ředitel Czirnich a mnoho a mnoho jiných. Sentu²⁹ naložili na ulici, prostě na ulici, a zavekli ji do protektorátu.

Jak dlouho ještě, ptá se člověk každý den, každou hodinu. Je to živoření a milost být každý den doma.

Kolem pana Strunze a jeho projektu zavládlo velké ticho!

15. červenec

Uprostřed téhle existence jsme dnes zažili nekonečnou radost. Tatínek napsal. Ještě to ani nemůžeme pochopit, dopis se tu objevil tak najednou! – Večer jsme právě v zahradě, hovoříme s rodinou ředitele Mühlner, tu volá nějaká žena přes plot zahrady na ulici, zda tu bydlí paní Schmid. Christl tam přiskočí a ona jí podává dopis s tatínkovým písmem. Byla to paní Ullrich z cukrárny v ulici Schützengasse. Jeden student jí přinesl poštu z Rakouska. Protloukl se a byl tam taky dopis pro mě, který mi hned musela přinést. Všichni jsme byli radostí bez sebe! On žije! Není v zajetí, je ještě v Inomosti (Innsbruck), bydlí u rodiny ředitele Trenkler a má díkybohu malé místo u magistrátu, které mu zprostředkoval dr. Senn. Doufá také v brzký návrat do vlasti, očividně nemá zdání, jak to u nás vypadá!

Teď už nejistota není, jedna starost se trochu zmenšila! Ženy z veletržní haly mi závidí, ale ještě nejsme pohromadě. Co všechno může ještě přijít...

Rodině ředitele Stockhammer, která může jet zítra s transportem Rakušanů do Vídně, jsme dali zprávu pro tatínka. Kéž by ji brzy dostal, protože i on si o nás asi dělá starosti. Odjet mohla také rodina Aichinger! S jejich rakouskou státní příslušností mají tuto výsadu a všichni jim závidí.

16. červenec

Pán má ke mě velkou důvěru. Na jeho vojenskou blůzu mu musím našít nové manžety. Je teď povýšený a já mu mám udělat červené pruhy na límci! Nemá ale žádnou látku, proto musím najít nějakou doma ve skříňce se záplatami!

²⁸ Revoluční garda byl roku 1945 zřízený druh policie, která vyzbrojena puškami efektivně prováděla vyhnání Němců z jejich bytů a střežila tábory a transporty.

²⁹ Senta Czirnich byla kolegyně Christl ze školy.

17. červenec

Christl má dnes narozeniny!! Jsou to doposud asi ty nejsmutnější!

Ten den ovládá zase jednou nová diktatura a sekýrování. Inventurní seznam oblečení, nábytku, prádla, obrazů, strojů, koberců, porcelánu atd. v bytě má být do zítra odevzdán ve trojím vyhotovení. Pokud bychom chtěli být přesní, musel by se uvádět a počítat každý talíř, každá utěrka. Jen za jakým účelem? Bud' aby se Čechům usnadnilo hledání bytu, anebo optimisté věří v odškodnění, ale toho se dočkáme asi až na věčnosti!!

Dnes začala v Postupimi konference tří stran³⁰ – přinese nám konečně rozhodnutí?

18. červenec

Po dvou trochu klidnějších dnech je tu už zase nový úder. Sídelní části Bergring, Talweg, Gustav-Schirmer-Strasse, Hlassiwetzstrasse a Waldzeile byly cílem dnešního vyhnání. Když jsem přišla z veletržní haly, viděla jsem ten nekonečný průvod s těžce nabalenými žebříňáky, dětskými kočárky, batohy a kufry, který se táhl a každý okamžik musel odpočívat, po jeho stranách menší a větší děti. Napravo a nalevo průvodu ozbrojené hlídky. Takhle je ženou jako stádo dobytka do tábora, protektorátu nebo na Ukrajinu³¹. Paní dr. Jiptner je tam také!!

Zda přijedeme zítra na řadu *my*? Zase jednou jsme – jak už tolikrát – úplně bezradní!

20. červenec

Z ulice Gustav-Schirmer-Strasse a okolí byli úplně odstraněni její obyvatelé. Mnoho z nich mělo být „deponováno“ ve starých domech ve Františkově (Franzendorf), odtud musí dál docházet do práce.

Zda nám bude dopřána ještě jedna neděle doma?

Paní Natesta v domě rodiny Mühlner včera otočila plynovým kohoutem a pokusila se o sebevraždu. Češi v domě to zpozorovali a položili ji dolů do zahrady na louku. Měla se nechat spát, nebohá. Musí to být hrozné, vrátit se opět do života, který už téměř vyprchal.

Od 7 hodin ráno probíhá u radnice bitva o potravinové lístky, přičemž všechny předešlé nebyly ve srovnání s ní ničím. Staré lidi bijí do břicha a zad, vyhazují je zpátky na ulici, i když čekají už od půl sedmé.

³⁰ Postupimská konference, 17.7. – 2.8.1945, s Trumanem, Stalinem a Churchillem (od 29. 7. místo něj Attlee) vyzvala Japonsko k bezpodmínečné kapitulaci a uzavřela Postupimskou dohodu. Ta v podstatě potvrdila úmluvy dojednané v rámci Jaltské konference konané 4. – 11. 2. 1945, kdy Roosevelt, Churchill a Stalin stanovili dělicí linii Odra-Nisa a vyhnání Němců na východ od ní na území zbylého Německa. Stalin tímto zabral východní část Polska. Bod XIII Postupimské konference zněl:

„XIII. Spořádaný odsun německého obyvatelstva. Konference dospěla k této dohodě o odsunu Němců z Polska, Československa a Maďarska: Tři vlády prozkoumaly tuto otázku po všech stránkách a uznaly, že německé obyvatelstvo nebo jeho složky, které zůstaly v Polsku, Československu a v Maďarsku, bude třeba odsunout do Německa. Jsou zajedno v tom, že jakýkoli odsun musí být prováděn spořádaně a lidsky. [...]“ Čechům je úplně ponechána volná ruka a Edvard Beneš ten stav využije a vydá svoje nechvalně proslulé „dekrety“. Zločiny, spáchané jako důsledek Benešových dekretů pohrdajících lidskostí, jsou v Česku doposud beztrestné a právně sankcionované. (Viz článek Konrada Badenhouera v příloze. Zdroj: <http://www.konservativ.de/epoche/137/epo137ac.htm>).

³¹ „Na Ukrajinu“ byla zřejmě fáma, ale před samotným vyhnáním bylo oproti tomu mnoho dospělých a dětí zavlečeno na zemědělské práce do protektorátu.

Námítky oproti tomu oplatí starým lidem mladí zelenáči fackami. Zástup se třásl, hořel zlostí a rozhořčením, rozčilením a potupou. Někdy zadržovaná nervozita propukne jako bouře, vybije se, množí se – vše pokračuje a běsní. Christl to chce odpoledne zkusit ještě jednou, protože ráno musela vyklidit pole, protože to bylo beznadějně.

H.S., 11. února 2002